

T. B. M. M.

(S. Sayısı : 673)

Türkiye Cumhuriyeti ile Rusya Federasyonu Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışışleri ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/642)

T. C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

1.12.1993

Genel Müdürlüğü

Sayı : B. 02.0. KKG/101-649/07131

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışışleri Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 22.11.1993 tarihinde kararlaştırılan «Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Rusya Federasyonu Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı» ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Prof. Dr. Tansu Çiller

Başbakan

GENEL GEREKÇE

Rusya Federasyonu, ekonomik ve ticari ilişkilerimizin geliştirilmesi arzulanan bir Devlettir. Türkiye Cumhuriyeti ile Rusya Federasyonu arasındaki sermaye, teknoloji ve hizmet hareketlerinin, her iki Devletin de refahına büyük bir katkıda bulunduğu kuşkusuzdur. Bu amaçla, sözkonusu faktörlerin daha büyük bir hareketliliğe kavuşturulmasında, «Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşması» önemli bir rol oynamaktadır.

Anlaşmanın kapsamına aldığı hükümlerle çifte vergilendirmeyi nasıl önlediği, muhtelif gelir unsurlarının hangi Devlette ne şekilde vergileneceği'ne ilişkin düzenlemenin nasıl yapıldığı ilişikte yer alan Anlaşmanın madde gerekçelerinde ayrıntılarıyla açıklanmıştır. Bununla beraber, bu Anlaşmanın ana amaçları, gelirin iki Devlette çifte vergilendirilmesini önlemek; gelirin ikamet edilen Devlet veya kaynak Devletten yalnızca birinde vergilendirilmesini sağlamak, eğer bu mümkün olmazsa vergilendirme yetkisini iki Devlet arasında paylaşmak; Akit Devletlerden birinde yatırım yapan, teknolo-

ji ve hizmet sunan diğer Devletin mukimi olan kişilerin, o Devletin mükelleflerine kıyasla daha ağır vergilendirilmesine engel olmak; böylece teşebbüslerin risk almadan önce illeride karşılarna çıkabilecek her türlü vergi ile ilgili mükellefiyeti hesaplayabilmelerini sağlamaktır. Yukarıdaki prensiplerden hareketle akdedilen bu Anlaşmanın, Rus yatırımcılar için Türkiye'yi, Türk yatırımcılar için ise Rusya'yi daha cazip hale getireceği tabiidir.

Ayrıca, bu Anlaşma müteahhitlik hizmetlerinin vergilendirilmesine getirdiği hükümlerle, tarafların müteahhitlerine önemli imkânlar sağlamaktadır.

Sözkonusu Anlaşma, iki ülke hükümetleri arasında 9 Eylül 1993 tarihinde Moskova'da imzalanmıştır.

KANUN TASARISININ MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. — Madde hükmü ile Anlaşmanın onaylanması uygun bulunmaktadır.

Madde 2. — Yürürlük maddesidir. Kanunun yayımı tarihinde yürürlüğe gireceğini amirdir.

Madde 3. — Yürütme maddesidir. Kanun hükümleri Bakanlar Kurulu tarafından yürütülecektir.

ANLAŞMA MADDELERİNİN GEREKÇELERİ

«Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Rusya Federasyonu Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşması» 28 maddeden meydana gelmiştir. Anlaşma metninin madde gerekçeleri aşağıda belirtilmiştir.

Madde 1. — Kişilere İlişkin Kapsam :

1 inci madde hükmü gereğince, bu Anlaşma vergilendirme bakımından Âkit Devletlerden birinin veya her ikisinin mukimi olan kişilere uygulanacaktır.

Diğer bir ifade ile bu Anlaşma milliyet farkı gözetilmeksizin, Âkit Devletlerden (Türkiye ve Rusya) birinde veya her ikisinde mukim olan kişilere uygulanacaktır.

Madde 2. — Kavranan Vergiler :

Bu madde, Anlaşmanın kavradığı vergilerin tespitinde ve tarifinde açıklığı temin etmek amacını gütmektedir.

Maddenin 1 inci fıkrası, Anlaşmanın, hangisinde ne şekilde alındığına bakılmaksızın, Âkit Devletlerden herhangi birinde gelir üzerinden alınan vergilere uygulanacağını belirtmektedir.

2 nci fıkra gelirden alınan vergilerin kapsamını çizmektedir.

3 üncü fıkra ise Anlaşmanın Âkit Devletlerdeki mevcut vergilerden hangilerine uygulanacağını belirtmektedir.

Anlaşmanın kapsamına giren mevcut vergilerin, Rusya Federasyonunda : Teşebbüs ve Kurumların Kazançları Üzerinden Alınan Vergiler, Bankaların Gelirlerinin

Vergilendirilmesi, Sigorta Faaliyetlerinden Elde Edilen Gelirlerin Vergilendirilmesi ve Gerçek Kişilerin Gelir Vergisi; Türkiye Cumhuriyetinde ise, Gelir Vergisi, Kurumlar Vergisi ve Gelir Vergisi ve Kurumlar Vergisi Üzerinden Alınan Yüklerden ibaret olduğu belirtilmiştir.

4 üncü fıkra, Anlaşmanın imza tarihinden sonra mevcut vergilere ilaveten veya onların yerine alınmaya başlayan ve mevcut vergilerle aynı nitelikte olan veya onlara önemli ölçüde benzeyen vergilerin de Anlaşma kapsamına girdiğini hükme bağlamaktadır. Fıkra metni, ayrıca Âkit Devletlerin yetkili makamlarının vergi mevzuatındaki önemli değişiklikleri birbirlerine bildirmelerini de öngörmektedir.

Madde 3. — Genel Tanımlar :

Bu maddede Anlaşmada kullanılan terimlerin yorumu için gerekli genel tanımlar yer almaktadır.

Bu maddede sırasıyla, «bir Âkit Devlet», «diğer Âkit Devlet», «Rusya Federasyonu», «Türkiye Cumhuriyeti», «vergi», «kişi», «şirket», «kanunî merkez», «bir Âkit Devletin teşebbüsü» diğer Âkit Devletin teşebbüsü», «uluslararası trafik», «yetkili makam» ve «gerçek lehdar» terimlerinin tanımı yer almaktadır.

Bu maddenin 2 nci fıkrasında, Anlaşmada tanımlanmamış terimlerin, Âkit Devletlerden her birinin iç mevzuatındaki anlamları taşıdığı belirtilmiş ve Anlaşmada boşluk kalmaması sağlanmıştır.

Madde 4. — Mukim :

Anlaşmanın pek çok maddesinde, Âkit Devletlerin vergileme yetkisi doğrudan doğruya «mukim» kavramına göre çözümlenmektedir. Bu çerçevede, gerçek ve tüzelkişilerin hangi Devletin mukimi addedileceği hususu büyük bir önem arz etmektedir.

Maddenin 1 inci fıkrasında, gerçek ve tüzelkişiler arasında ayırım yapılmaksızın, bu Anlaşmanın amaçları bakımından; ev, ikametgah, kanunî iş merkezi veya benzer yapıda diğer herhangi bir kriter nedeniyle vergi mükellefiyeti altına giren kişi, mukim addedilmektedir. Gelir Vergisi Kanunumuz, Türkiye'de yerleşmiş gerçek kişileri, Kurumlar Vergisi Kanunumuz ise kanunî veya iş merkezi Türkiye'de bulunan kurumları tam mükellef addedtiğinden, 1 inci fıkra hükmüyle vergi hukukumuzla tam bir paralellik sağlanmaktadır.

Maddenin 2 nci fıkrasında, gerçek kişilerin 1 inci fıkrada sayılan kriterler nedeniyle her iki Devletin de mukimi addedilmesi halinde bu kişilerin hangi kıstaslar kullanılarak yalnızca bir Devletin mukimi olarak addedileceği hususu çözümlenmektedir.

Maddenin 3 üncü fıkrasında, aynı sorunun gerçek kişiler dışında kalan kişilerde ortaya çıkması halinde, bu kişilerin kanunî iş merkezinin bulunduğu Devletin mukimi olarak kabul edileceği hükme bağlanmıştır.

Madde 5. — İşyeri :

İşyerinin tanımına ilişkin bu madde son derece önemlidir. Bilindiği üzere, Gelir ve Kurumlar Vergisi Kanunlarımız, dar mükelleflerce ticarî kazancın Türkiye'de elde edilmiş sayılması için kazanç sahiplerinin Türkiye'de işyerinin bulunması veya daimî temsilci bulundurması ve kazancın bu yerlerde veya bu temsilciler vasıtasıyla yapılan işlerden doğmasını şart koşmaktadır. Aynı şekilde, bu Anlaşmanın ticarî kazançla iliş-

kin olan 7 nci maddesinde, yalnızca işyerine atfedilebilen ticarî kazancın kaynak devlette vergilenebileceği prensibi getirilmiştir. Madde, 6 fıkra ile hangi hallerde bir işyerinin kendini göstereceğini veya göstermeyeceğini bütün ayrıntılarıyla açıklamaktadır.

1 inci fıkrada, «işyeri» teriminin genel bir tanımı yapılmaktadır.

2 nci fıkrada ise, kapsama özellikle giren işyerlerine örnekler verilmektedir ki bunlar : Yönetim yeri, şube, büro, fabrika, atelye, maden ocağı, petrol veya doğal gaz kuyusu, taş ocağı veya doğal zenginliklerin elde edilmesini sağlayan diğer yerlerdir. Ayrıca, süresi otuzaltı ayı aşan inşaat şantiyesi, yapım, montaj veya kurma projesi veya bunlarla ilgili kontrol faaliyetleri işyeri kapsamına alınmıştır.

3 üncü fıkrada işyeri sayılmayan haller belirtilmiştir.

4 üncü fıkrada daimî temsilcilik düzenlenmiştir. Bu fıkraya göre bir kişi teşebbüs adına mukavele akdetme yetkisine sahip olur ve bu yetkisini düzenli olarak kullanırsa, bu faaliyetler 3 üncü fıkrada belirtilenlerle sınırlı olmadıkça, temsil ettiği teşebbüs bu Devlette bir işyerine sahip kabul edilecektir. Fakat, işe ilişkin sabit bir yerden 6 nci fıkra hükmü çerçevesinde yürütülen bu faaliyetler bu yeri bir işyeri haline getirmeyecektir.

Anlaşmada işyeri ve daimî temsilci ayrı ayrı maddelerde gösterilmeyip, her ikisi de «işyeri» maddesinde kavrandığından, bu fıkra hükmüyle Gelir Vergisi Kanununun dar mükelleflerin ticarî kazançlarının Türkiye’de vergilendirilmesine imkân tanıyan daimî temsilcilığe ilişkin hükümleri Anlaşmaya yansıtılmış olmaktadır.

5 inci fıkra, bir Âkit Devlet teşebbüsünün, diğer Âkit Devlette işlerini yalnızca, kendi işlerine olağan şekilde devam eden bir simsar, genel komisyoncu veya bağımsız statüye sahip bir başka acenta vasıtasıyla yürütmesi halinde, işlerinin var sayılamayacağı ile ilgilidir.

6 nci fıkrada ise, iki ayrı Âkit Devlette mukim olan şirketlerin birbirlerini kontrol etmesinin, bunlardan herhangi birinin diğeri için bir işyeri oluşturmaya yeterli olmadığı belirtilmektedir.

Madde 6. — Gayrimenkul Varlıklarından Elde Edilen Gelir :

Bu madde, yalnızca gayrimenkul sermaye iratlarını değil, aynı zamanda gayrimenkullerin yaratacağı her türlü gelir unsurunu (ticarî kazanç, zirai kazanç) da kapsamına almaktadır.

Bu çerçevede maddenin 1 inci fıkrası, gayrimenkul gelirlerinin vergileme hakkını gayrimenkulün bulunduğu Âkit Devlete bırakmaktadır.

2 nci fıkra «gayrimenkul varlık» teriminin tanımı ile ilgilidir.

3 üncü fıkra, gayrimenkul varlığın doğrudan kullanımından, kiralanmasından, veya diğer herhangi bir şekilde kullanımından elde edilen gelirin, bu gayrimenkulün bulunduğu Devlette vergilendirileceğini hükme bağlamaktadır.

4 üncü fıkra, 1 ve 3 üncü fıkra hükümlerinin, bir teşebbüsün gayrimenkul varlıklardan elde ettiği gelir ile serbest meslek faaliyetlerinin icrasında kullanılan gayrimenkullerden elde edilen gelire de uygulanacağını belirtmektedir.

Madde 7. — Ticarî Kazançlar :

Bu maddenin 1 inci fıkrası, ticarî kazancın vergilendirilmesindeki genel prensibi açıklamaktadır. Buna göre, ticarî kazanç, teşebbüsün mukim olduğu Devlette vergi-

lendirilecektir. Ancak, faaliyetin diğer Âkit Devlette bir işyeri vasıtasıyla yürütülmesi halinde, kazancın, sadece bu işyerine atfedilebilen kısmı diğer Âkit Devlette vergilendirilebilecektir.

2 nci fıkra, işyeri kazançlarının hesaplanmasındaki esaslarla ilgilidir. Buna göre işyeri, bağımsız bir teşebbüs gibi ele alınacak ve benzeri koşullar altında elde etmesi gereken kazanç, söz konusu işyerine atfedilebilecektir. Böylece, işyeri - merkez ilişkilerinde emsaline göre yüksek veya düşük fiyatlandırmaya gidilirse, olaya müdahale edilip, gerçekçi fiyatların fatura edilmesine göre yeni bir vergi matrahı hesaplanacak ve vergileme bu matrah üzerinden yapılacaktır.

3 üncü fıkra, işyeri kazancının belirlenmesi sırasında hangi tür kazançların gider olarak indirilebileceği hakkındadır.

4 üncü fıkra, teşebbüs adına sadece mal ve ticarî eşya alımında bulunan işyerine, bu faaliyeti dolayısıyla kazanç atfolunamayacağı hakkındadır.

5 inci fıkra, ticarî kazancın, Anlaşmanın diğer maddelerinde belirtilen gelir unsurlarını da kapsamına alması halinde, ilgili madde hükümlerini saklı tutmaktadır.

Madde 8. — Gemicilik, Hava ve Kara Taşımacılığı :

1 inci fıkra, bir Âkit Devlet teşebbüsünün, uluslararası trafikte gemi işletmeciliğinden elde ettiği kazançların, yalnızca teşebbüsün mukim olduğu Devlette vergilendirileceği ilkesini öngörmektedir.

Bununla beraber, söz konusu kazançların diğer Devletten elde edilmesi halinde, bu kazançların bu diğer Devletin iç mevzuat hükümlerine göre de vergilendirileceği, ancak, bu kazançlar üzerinden alınan vergilerde % 50 nisbette bir indirim yapılacağı öngörülmektedir.

2 nci fıkra, bir Âkit Devlet teşebbüsünün, uluslararası trafikte uçak veya kara nakil vasıtaları işletmeciliğinden elde ettiği kazançların, yalnızca bu teşebbüsün mukim olduğu Devlette vergilendirilebileceğini öngörmektedir.

3 üncü fıkra, bir Âkit Devlet mukimince, diğer Âkit Devlet mukimine deniz ve hava taşıma araçlarının kiralınması dolayısıyla yapılan ödemelerin, ilk bahsedilen Devlette vergi tevkifatına tabi tutulabileceğini öngörmektedir.

4 üncü fıkra, 1 inci ve 2 nci fıkrada benimsenen prensibin ortaklık, bağlı işletme veya uluslararası işletilen bir acenteye iştirak dolayısıyla elde edilen kazançlar için de geçerli olduğunu hükme bağlamaktadır.

Madde 9. — Gelirle İlgili Muhtemel Düzenleme :

Kurumlar Vergisi Kanunumuzun 15, 16 ve 17 nci maddelerinde düzenlenen örtülü kazanç ve örtülü sermaye ile ilgili olan bu maddede, birbiriyle bağımlı olan teşebbüslerin, bağımsız teşebbüslere kıyasla farklı ticarî ilişkilere ve farklı fiyatlandırmalara yönelmeleri halinde, Âkit Devletlerin ne tür tedbirler alabileceği hükme bağlanmaktadır.

1 inci fıkra, birbirine bağımlı teşebbüslerin gerekli itinaı göstermeyip, bağımsız teşebbüsler arasında geçerli olacak fiyatlardan sapma göstermeleri halinde vergi zıyana uğrayan Âkit Devlete ek vergi alma hakkını vermektedir. Bu ek vergileme sonunda, diğer Devletin kendi mükellefi bağımlı teşebbüste yapacağı matrah ve vergi indirimleri ise 2 nci fıkrada düzenlenmiştir.

Madde 10. — Temettüiler :

1 inci fıkra, temettülerin vergilendirilmesindeki genel ilke ile ilgilidir. Temettü gelirlerinin esas itibariyle, temettü gelirini elde edenin mukim olduğu Âkit Devlette vergilendirilmesi öngörülmektedir.

2 nci fıkra, temettülerin, temettüyü ödeyen şirketin mukim olduğu, yani temettülerin doğduğu Devlette de vergilendirilebileceğini öngörmektedir. Kaynak Devlette alınacak vergi oranı maksimum % 10 olarak tespit edilmiştir.

3 üncü fıkra, «temettü» teriminin tanımı ile ilgilidir.

4 üncü fıkrada, işyeri kazancının, işyerinin bulunduğu Âkit Devlette ve bu Devletin mevzuatı gereğince 7 nci madde (Ticari Kazançlar) ye göre vergilendirildikten sonra, kalan kazanç üzerinden de vergilendirilebileceği öngörülmektedir. Ancak bu şekilde alınacak vergi, bu maddenin 2 nci fıkrasında belirtilen oranı aşmayacaktır. Bu fıkra, Gelir Vergisi Kanununun A/7 numaralı bendiyle paralellik arz etmektedir.

5 inci fıkra, temettü lehdarının temettü dağıtan şirketin mukim olduğu Âkit Devlette bir işyerine sahip olması ve elde ettiği temettülerle, bu işyeri arasında bir bağlantı olması halinde, bu madde çerçevesinde değil, 7 nci madde (Ticari Kazançlar) çerçevesinde vergilendirilmesine ilişkindir. Bunun yanı sıra Rusya açısından serbest meslek ifasına ilişkin sabit yer için de aynı kural uygulanacaktır. Bu gibi hallerde, ticari kazançla ilişkin olan 7 nci madde veya serbest meslek kazancına ilişkin 14 üncü madde hükümleri uygulanacaktır.

Madde 11. — Faiz :

1 inci fıkra, faizlerin vergilendirilmesinde genel ilkeyi öngörmektedir. Buna göre faizi vergilendirme hakkı, lehdarın mukim olduğu Âkit Devlete ait olmaktadır.

Faizlerin doğduğu Devlete, faizin gayrisafi tutarı üzerinden asgari % 10 vergi alma hakkı tanıyan hüküm 2 nci fıkrada yer almaktadır.

3 üncü fıkra, Türkiye Hükümeti ile Rusya Hükümetine ödenen faizlerin karşılıklı olarak vergiden muaf tutulmasına ilişkindir. Ayrıca, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına veya Türk Eximbank A. Ş.'ne ödenen faizler ile, Rusya Merkez Bankasına veya Rusya Dış Ticaret Bankasına ödenen faizler de karşılıklı olarak vergiden muaf tutulacaktır.

4 üncü fıkrada, «faiz» teriminin kapsamı belirtilmektedir.

5 inci fıkra, bir işyeri vasıtasıyla elde edilen faizlerin, bu maddede yer alan tavizli vergi oranına göre değil ticari kazanç hükümlerine göre vergilendirileceği ile ilgilidir. Bunun yanı sıra Rusya açısından serbest mesleğin ifasına mahsus, bir sabit yerden elde edilen faizlere de aynı kural uygulanacaktır. Bu gibi hallerde, ticari kazançla ilişkin olan 7 nci madde veya serbest meslek kazancına ilişkin olan 14 üncü madde hükümleri uygulanacaktır.

6 ncı fıkra, faiz gelirlerinin ne zaman bir Âkit Devlette elde edilmiş sayılacağını hükme bağlamaktadır. Buna göre ödeyicinin hükümet, mahallî idare, mukim veya bu Devlette bulunan bir işyeri veya sabit yer olması halinde, söz konusu faizin bu Âkit Devlette elde edildiği kabul olunacaktır.

7 nci fıkra, faiz miktarının belirlenmesinde muvazaa durumunu açıklığa kavuşturmaktadır. Fıkra hükmüne göre, muvazaa yapabilecek kişiler, aralarında özel ilişki bulunan faiz ödeyici ile faiz lehdarı ve her ikisiyle başka bir kişi olarak belirtilmektedir. Muvazaa durumu ise, özel ilişkinin olmadığı hallerde, kişiler arasında kararlaştırılan faiz miktarını aşan bir faizin ödenmesi olarak ortaya konmuştur. Bu halde fazla kısım, bu maddede tanımlanan ve indirimli vergiye tabi olan bir faiz sayılmayacak ve Anlaşmanın diğer hükümleri de dikkate alınarak Âkit Devletlerin iç mevzuatına göre vergilendirilecektir.

Madde 12. — Gayrimaddî Hak Bedelleri :

1 inci fıkra, vergilemede genel ilkeyi öngörmekte; vergileme hakkını kendisine ödeme yapılan kişinin mukim olduğu Devlete tanımaktadır.

2 nci fıkra hükmü gayrimaddî hak bedellerinin elde edildiği Devlete de, % 10'u aşmayacak şekilde vergi alma hakkı tanımaktadır.

3 üncü fıkra «gayrimaddî hak bedelleri» nin tanımı ile ilgilidir.

4 üncü fıkrada bir işyeri vasıtasıyla elde edilen gayrimaddî hak bedellerinin tavizli vergi oranına göre değil, ticarî kazanç hükümlerine göre vergilendirileceği öngörülmüştür. Bunun yanısıra Rusya açısından, serbest mesleğin ifasına mahsus bir sabit yerden elde edilen gayrimaddî hak bedellerine de aynı kural uygulanacaktır. Bu gibi hallerde, ticarî kazançla ilişkin olan 7 nci madde hükümleri veya serbest meslek kazancına ilişkin olan 14 üncü madde hükümleri uygulanacaktır.

5 inci ve 6 ncı fıkralar faizde olduğu gibi, gayrimaddî hak bedellerinin nerede elde edilmiş sayılacağı ve muvazaalı durumlarda nasıl vergilendirileceği ile ilgili özel hükümler öngörmektedir.

Madde 13. — Sermaye Değer Artış Kazançları :

6 ncı maddede tanımlanan gayrimenkul varlıkların elden çıkartılmasından doğan kazançların vergilendirme hakkını, bu malların bulunduğu Âkit Devlete tanıyan hüküm 1 inci fıkrada öngörülmektedir.

Bir işyerinin aktifine dahil menkul varlıkların veya serbest meslek faaliyetinin içerisinde kullanılan sabit yere ait menkul varlıkların elden çıkartılmasından doğan kazançları vergileme hakkının, bu işyerinin veya sabit yerin bulunduğu Âkit Devlete tanıdığı, 2 nci fıkrada hükme bağlanmıştır. Ayrıca, bu fıkrada «menkul varlık» teriminin tanımı da yer almaktadır.

3 üncü fıkra, bir Âkit Devlet mukimince uluslararası trafikte işletilen gemi, uçak, veya kara nakil vasıtaları veya söz konusu faaliyetler ile ilgili menkul varlıkların elden çıkarılmasından doğan kazançların, yalnızca bunları elden çıkaranların mukim olduğu Âkit Devlette vergilendirilmesini öngörmektedir.

4 üncü fıkra, bir şirketteki hisselerin veya menkul kıymetlerin, tahvillerin, bonoların ve benzerleri gibi her türlü varlıkların elden çıkarılmasından doğan kazançların, bunları elden çıkaranların mukim olduğu Devlette; iktisap ve elden çıkarma arasındaki süre 1 yılı aşmadığı durumlarda ise, kaynak Devlette vergilendirileceğini hükme bağlamaktadır.

Madde 14. — Serbest Meslek Faaliyetleri :

Gelir Vergisi Kanunumuzun yanısıra Kurumlar Vergisi Kanunumuzun da dar mükelleflerin serbest meslek kazançlarını vergi tevkifatına tabi tutması dolayısıyla 14 üncü madde, dar mükellef kurumları da kapsama alacak şekilde düzenlenmiştir.

Maddenin 1 inci fıkrasında, gerçek kişilerin serbest meslek faaliyetleri veya bağımsız karakterdeki diğer faaliyetlerden elde edeceği kazançların, söz konusu faaliyetler diğer Âkit Devlette ifa edilmedikçe yalnızca kazancı elde edenin mukim olduğu Devlette; bu kişinin diğer Devlette sabit bir yeri kullanarak icra edeceği serbest meslek faaliyetlerinden elde edilen kazançların ise, kaynak Devlette de vergilendirilebileceği öngörülmektedir.

Maddenin 2 nci fıkrasında, «serbest meslek faaliyetleri» teriminin tanımı yapılmaktadır.

Madde 15. — Hizmetlerden Elde Edilen Gelir :

1 inci fıkra, genel kuralı belirtmektedir. Fıkraya, göre hizmetin diğer Devlette ifa edilmemesi şartıyla bir Âkit Devlet mukimince elde edilen ücretler mukim Devlette vergilendirilecektir. Hizmetin diğer Devlette ifa edilmesi halinde, belli şartlarla kaynak Devletin de vergileme yetkisi doğabilecektir. Ancak söz konusu genel kural, bu Anlaşmanın 16, 18, 19 ve 20 nci maddelerinde öngörülen hükümleri herhangi bir şekilde etkilemeyecektir. Bir başka ifadeyle müdürlere yapılan ödemeler, kamu hizmeti, emekli maaşları ve öğrenciler, stajyerler, öğretmenler ve araştırmacılar 15 inci maddeye göre değil, kendileriyle ilgili maddelere göre vergilendirileceklerdir.

2 nci fıkra, 1 inci fıkrada öngörülen genel kuralın istisnasını oluşturmaktadır. Hizmet erbabının diğer Devlette hizmet ifa etmesine rağmen, bu diğer Devlette bir takvim yılı içinde toplam 183 günü aşmamak üzere kalması, ücretin bu Devletin mukimi olmayan bir işveren tarafından veya onun adına ödenmesi ve söz konusu ödemenin işverenin bu diğer Devlette sahip olduğu bir işyerinden veya sabit yerden yapılmaması halinde, vergileme yetkisi hizmet erbabının mukim olduğu Devlete ait olacaktır.

3 üncü fıkra, bir Âkit Devlet mukimince Anlaşmanın 5 inci maddesinin 2 nci fıkrasında belirtilen bir inşaat şantiyesi, yapım, montaj ve kurma projesinde veya uluslararası trafikte işletilen gemi, uçak veya kara nakil vasıtalarında çalışan kişilerin bu sıfatları dolayısıyla elde ettikleri gelirlerin; gazeteci veya muhabirlerin elde ettikleri gelirlerle ilgili ödemelerin ise, diğer Âkit Devlete gidiş tarihinden itibaren 2 yıllık bir süre içinde mukim olduğu Devlet kaynaklarından yapılması durumunda, kaynak Devlette vergilendirilmeyeceğini öngörmektedir.

Madde 16. — Müdürlere Yapılan Ödemeler :

Maddeye göre, bir Âkit Devlet mukiminin diğer Âkit Devlette mukim bir şirketin veya tüzelkişinin yönetim kurulu veya benzeri bir organın üyesi olması sıfatıyla elde ettiği ücret ve diğer benzeri ödemeler, şirketin mukim olduğu Âkit Devlette vergilendirilebilecektir.

Madde 17. — Sanatçı ve Sporcular :

1 inci fıkra bir Âkit Devlet mukimi olan sanatçı ve sporcuların işgal konularıyla ilgili şahsî faaliyetlerinden dolayı diğer Âkit Devlette elde ettikleri gelirlerin, bu faaliyetleri icra ettikleri diğer Âkit Devlette vergilendirileceğini hükme bağlamaktadır. Bu

çerçeve, serbest meslek faaliyetlerini ve hizmetlerden elde edilen gelirleri (ücretler) düzenleyen 14 ve 15 inci maddelerin hükümleri, sanatçı ve sporcular açısından kabul edilmeyecek; vergileme yalnızca 17 nci madde kapsamında yürütülecektir.

2 nci fıkra organizatörlerle ilgili olup, sanatçı ve sporcuların istigal konularıyla ilgili faaliyetlerden doğan gelirlerin sanatçı veya sporcuların kendilerine değil de bir başka gerçek veya tüzelkişiye yönelmesi halinde; vergilemenin, faaliyetin icra edildiği Devlette yapılacağını belirlemektedir. Ancak böyle bir durumda, ticarî kazançların, serbest meslek kazançlarının ve ücretlerin vergilendirilmesini düzenleyen bu Anlaşmanın 7, 14 ve 15 inci maddelerindeki hükümler dikkate alınmayacak; vergileme yalnızca 17 nci madde kapsamında yürütülecektir.

3 üncü fıkra kültürel ilişkiler çerçevesinde bir Âkit Devletin malî desteği ile diğer Âkit Devlette yürütülen artistik ve sportif faaliyetlerin, bu diğer Devlette vergiden muaf tutulacağını hükme bağlamaktadır.

Madde 18. — Kamu Hizmeti :

1 inci fıkra, kamu görevi karşılığı yapılan ödemelerin yalnızca ödemeyi yapan Devlette vergilendirileceğini öngörmektedir.

Bununla beraber, söz konusu gerçek kişinin diğer Âkit Devletin vatandaşı veya mukimi olması halinde söz konusu ücret; ücreti ödeyen Devlette değil, diğer Âkit Devlet tarafından vergilendirilecektir.

2 nci fıkra, kamu görevi karşılığında bağlanan emekli maaşlarının yalnızca ödemeyi yapan Devlette vergilendirileceğini öngörmektedir.

Bununla beraber, söz konusu gerçek kişinin diğer Âkit Devletin vatandaşı ve mukimi olması halinde söz konusu emekli maaşı; emekli maaşını ödeyen Devlette değil, diğer Âkit Devlet tarafından vergilendirilebilecektir.

3 üncü fıkra, kamu iktisadî kuruluşlarında çalışanlar hakkında bu madde hükümünün değil, 15, 16 ve 19 uncu madde hükümlerinin uygulanacağını öngörmektedir.

Madde 19. — Emekli Maaşları :

Bu madde ile, bir Âkit Devlette doğan ve diğer Âkit Devletin bir mukimine ödenen emekli maaşları ile geçmiş hizmetler karşılığında sağlanan diğer benzeri menfaatlerin, bunları elde edenin mukim olduğu Devlette vergilendirileceği hükme bağlanmıştır. Ancak, kamu hizmeti karşılığında ödenen emekli maaşları bu kapsamın dışındadır.

Madde 20. — Öğrenciler, Stajyerler, Öğretmenler ve Araştırmacılar :

1 inci fıkra, öğrencilerin ve stajyerlerin öğrenim veya meslekî eğitimde bulundukları Devlette yararlanacakları vergi isisnasının sınırlarını hükme bağlamaktadır. Buna göre öğrenci ve stajyerler, yalnızca geçim, öğrenim, veya meslekî eğitim masraflarını karşılayan ve bulundukları Devletin dışındaki kaynaklardan sağlanan paralar dolayısıyla, öğrenim gördükleri ve staj yaptıkları Âkit Devlette vergiye tabi tutulmayacaklardır.

2 nci fıkra, öğrenciler için öngörülen hükmün benzerini öğretmen ve araştırmacılara da getirmektedir. Buna göre, öğretmen ve araştırmacılar, iki yıl süreyle yurt dışında öğretim veya araştırma yapmak amacıyla bulundukları Devlette vergiye tabi tutulmayacaklardır.

Madde 21. — Diğer Gelirler :

Bu maddede, nerede doğarsa olsun bir Âkit Devlet mukimi tarafından elde edilen ve Anlaşmanın bundan önceki maddelerinde ele alınmayan gelir unsurlarının geliri elde eden kişinin mukim olduğu Âkit Devlette vergilendirileceği hükme bağlanmıştır.

Madde 22. — Çifte Vergilendirmenin Önlenmesi :

Çifte vergilendirmenin önlenmesi ile ilgili olan bu maddede de, Âkit Devletlerden birinin bir mukiminin, diğer Âkit Devlette vergilendirilebilir bir gelir elde etmesi durumunda bu gelire ilişkin olarak ödenen vergilerin, mukimi oldukları Devlette toplam kazançları üzerinden ödeyecekleri vergilerden mahsup edilebileceği, ancak, mahsup edilecek tutarın ödenecek vergi tutarını aşmaması gerektiği hükme bağlanmıştır.

Madde 23. — Ayırım Yapılmaması :

1 inci fıkrada, bir Âkit Devletin diğer Âkit Devletin bir mukimini, kendisiyle bir çifte vergilendirmeyi önleme anlaşması bulunmayan üçüncü ülke mukiminin vergilemesinden daha değişik veya daha ağır bir vergilemeye tabi tutmayacağı öngörülmektedir.

2 nci fıkra da, teşebbüslerin diğer Devlette sahip oldukları işyerlerinin bu diğer Devletin teşebbüslerine kıyasla daha değişik veya daha ağır bir vergilemeye veya buna bağlı mükellefiyetlere tabi tutulamayacakları hükme bağlanmaktadır.

Madde 24. — Karşılıklı Anlaşma Prosedürü :

Maddenin ilk iki fıkrasında, bir Âkit Devlet mukiminin taraf Devletlerden herhangi birinde, bu Anlaşma hükümlerine uygun düşmeyen bir vergilemeyle karşılaşması halinde sorunun nasıl çözümleneceği hükme bağlanmaktadır.

1 inci fıkraya göre bu kişi durumunu, Âkit Devletlerin iç mevzuatlarında öngörülen müracaat usulleriyle bağlı kalmaksızın, mukim olduğu Âkit Devletin yetkili makamına arz edebilecektir. Fıkra, bu müracaatın Anlaşma hükümlerine aykırı düşen vergilemenin tebliğini takip eden 3 yıl içinde yapılmasını öngörmektedir. Türkiye yönünden ise bu süre 5 yıldır.

2 nci fıkraya göre kendisine başvuruda bulunulan yetkili makam sorunu kendi çözemezse, diğer Devletin yetkili makamıyla karşılıklı anlaşmaya varmak için gayret gösterecektir.

Maddenin 3 üncü fıkrasında, yetkili makamların bu Anlaşmanın yorumundan veya uygulanmasından doğan sorunların çözümü için karşılıklı anlaşma usulünü kullanabilecekleri, 4 üncü fıkrasında ise, karşılıklı anlaşmanın ne şekilde olacağı hükme bağlanmıştır.

Madde 25. — Bilgi Değişimi :

Bu Anlaşmanın tam manasıyla uygulanabilmesi için iki Âkit Devletin vergi idareleri arasında gerekli hallerde yakın işbirliğine ihtiyaç vardır. Bu maddede, Âkit Devletlerin hangi hallerde bilgi değişiminde bulunacakları, elde edilen bilgilerin kimlere verilebileceği, bilgi değişiminin sınırları ele alınmıştır.

Madde 26. — Diplomat Hükümetindeki Memurlar ve Konsolosluk Memurları :

Bu madde, diplomatlar ve konsolosluk memurlarının Devletler hukukunun genel kurallarına ve özel anlaşma hükümlerine göre yararlandıkları vergi ayrıcalıklarının bu Anlaşma hükümlerinden etkilenmeyeceğini belirtmektedir.

Madde 27. — Yürürlüğe Girme :

Bu maddede, Anlaşmanın ne zaman yürürlüğe gireceği ve vergiler açısından ne zaman hüküm ifade edeceği belirtilmiştir. Bu Anlaşma onay belgelerinin teatisi tarihinde yürürlüğe girecek ve hükümleri Türkiye ve Rusya'da, 1 Ocak 1993 tarihinden itibaren uygulanmaya başlayacaktır. Ancak, Anlaşmanın müteahhitlik hizmetlerine ilişkin 5 inci maddesinin 2 nci fıkrasının (g) bendi hükümleri, 1 Ocak 1991 tarihinden sonra elde edilen gelirlere uygulanacaktır.

Madde 28. — Yürürlükten Kalkma :

Madde, Anlaşmanın feshedilinceye kadar yürürlükte kalacağını belirtmekte ve Âkit Devletlerden herbirinin Anlaşmayı onay belgelerinin teatisini izleyen beş yıllık bir süreden sonra fesih ihbarnamesi vermek suretiyle fesh edebileceğini ve fesih halinin her iki Devlette hangi vergilendirme dönemleri için hüküm ifade edeceğini açıklamaktadır.

Dışışleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dışışleri Komisyonu

Esas No. : 1/642

8.4.1994

Karar No. : 43

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Rusya Federasyonu Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı Komisyonumuzun 6.4.1994 tarihli 12 nci Birleşiminde Maliye Bakanı, Dışışleri ve Maliye bakanlıkları temsilcilerinin katılmalarıyla görüşülmüştür.

Gelirin iki Devlette çifte vergilendirilmesini önlemek; bu mümkün olmazsa vergilendirme yetkisini iki Devlet arasında paylaştırmak ve bu suretle karşılıklı olarak her iki ülkeyi Âkit Devlet yatırımcıları için cazip kılmak amacını taşıyan Tasarı, Komisyonumuzca uygun bulunarak aynen kabul edilmiştir.

Raporumuz havalesi gereği Plan ve Bütçe Komisyonuna gönderilmek üzere Başkanlığa saygı ile sunulur.

Başkan
Erdal İnönü
İzmir

Üye
M. Selahattin Kılıç
Adana

Üye
Mehmet Sağdıç
Ankara

Üye
Hüsamettin Örüç
Bursa

Üye
Engin Güner
İstanbul

Üye
Atilla Mutman
İzmir

Başkanvekili
Fethi Akkoç
Bursa

Üye
Sait Kemal Mimaroğlu
Ankara

Üye
İsmet Sezgin
Aydın

Üye
A. Cemil Tunç
Elazığ

Üye
Leyla Yeniay Köseoğlu
İstanbul

Üye
Ahmet Dökülmez
Kahramanmaraş

Üye
Ali Eser
Samsun

Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Plan ve Bütçe Komisyonu

Esas No. : 1/642

Karar No. : 58

2 . 6 . 1994

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca 1.12.1993 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça, önhavelesi gereği Dışişleri Komisyonunda görüşüldükten sonra 8.4.1994 tarihinde Komisyonumuza havale edilen «Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Rusya Federasyonu Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı» Komisyonumuzun 1.6.1994 tarihinde yaptığı 56 ncı birleşiminde Hükümeti temsilen Devlet Bakanı Bekir Sami Dağcı'nın Başkanlığında Dışişleri ve Maliye Bakanlıkları ile Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı temsilcilerinin de katılmalarıyla incelenip, görüşülmüştür.

Anlaşma ile: gelirin iki Devlette çifte vergilendirilmesinin önlenmesi, gelirin ikamet edilen Devlet veya kaynak Devletten yalnızca birinde vergilendirilmesinin sağlanması, eğer bu mümkün olmazsa vergilendirme yetkisinin iki Devlet arasında paylaştırılması suretiyle her iki ülkede yapılacak yatırımların cazip hale getirilmesi amacını taşıyan hükümlere yer verilmiş bulunmaktadır.

Yapılan görüşmeler sonucunda, sözü edilen Anlaşmanın onaylanmasının uygun bulunduğu dair düzenlemeyi ihtiva eden tasarı ve gerekçesi Komisyonumuzca da benimsenerek maddelerinin görüşülmesine geçilmiştir.

Dışışleri Komisyonunca aynen kabul edilen tasarının, 1 inci maddesi ile yürürlük ve yürütmeye ilişkin 2 ve 3 üncü maddeleri Komisyonumuzca da aynen kabul edilmiştir.

Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili
<i>Ilyas Aktaş</i>	<i>Mehmet Dönen</i>
Samsun	Hatay
Sözcü	Kâtip
<i>Yılmaz Ovalı</i>	<i>Hayri Doğan</i>
Bursa	Antalya
<i>Veli Andaç Durak</i>	<i>Timurçin Savaş</i>
Adana	Adana
<i>Gaffar Yakın</i>	<i>Bilâl Güngör</i>
Afyon	Ankara
<i>M. Nedim Budak</i>	<i>Melih Pabuççuoğlu</i>
Ankara	Balıkesir
<i>Bahattin Şeker</i>	<i>Zeki Ergezen</i>
Bilecik	Bitlis
<i>Nevfel Şahin</i>	<i>A. Adnan Türkoğlu</i>
Çanakkale	Çorum
<i>Muharrem Şemsek</i>	<i>İbrahim Yaşar Dedelek</i>
Çorum	Eskişehir
<i>İsmail Köse</i>	<i>Mehmet Alp</i>
Erzurum	Kars
<i>Yahya Uslu</i>	<i>Abdullah Gül</i>
Manisa	Kayseri
<i>Alaettin Kurt</i>	<i>Mehmet Ali Yavuz</i>
Kocaeli	Konya
<i>Mustafa Yılmaz</i>	<i>Nevzat Özer</i>
Malatya	Muğla
<i>Doğan Baran</i>	<i>Vahdet Sinan Yerlikaya</i>
Niğde	Tunceli

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Rusya Federasyonu Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı

MADDE 1. — 9 Eylül 1993 tarihinde Moskova'da imzalanan «Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Rusya Federasyonu Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşması»nın onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Prof. Dr. T. Çiller

Başbakan

Devlet Bakanı ve Başb. Yrd.

M. Karayalçın

Devlet Bakanı

Y. Aktuna

Devlet Bakanı

İ. Tez

Devlet Bakanı

T. Akyol

Devlet Bakanı

N. Kurt

Devlet Bakanı

C. Erhan

Devlet Bakanı

E. Şahin

Devlet Bakanı

Ş. Erdem

Millî Savunma Bakanı V.

N. Ayaz

Dışişleri Bakanı V.

O. Kumbaracıbaşı

Millî Eğitim Bakanı

N. Ayaz

Sağlık Bakanı

R. Serdaroğlu

Tarım ve Köyişleri Bakanı

R. Şahin

Sanayi ve Ticaret Bakanı

M. T. Köse

Kültür Bakanı

D. F. Sağlar

Orman Bakanı

H. Ekinci

Devlet Bakanı

N. Cevheri

Devlet Bakanı

M. Gazioglu

Devlet Bakanı

B. S. Daçe

Devlet Bakanı

G. Müftüoğlu

Devlet Bakanı

M. Kahraman

Devlet Bakanı

M. Çiloğlu

Devlet Bakanı V.

N. Cevheri

Adalet Bakanı

M. S. Oktay

İçişleri Bakanı

N. Menteşe

Maliye Bakanı

İ. Atilla

Bay. ve İskân Bakanı

O. Kumbaracıbaşı

Ulaştırma Bakanı

M. Köstepen

Çal. ve Sos. Güv. Bakanı

M. Moğultay

Enerji ve Tabii Kay. Bakanı

V. Atasoy

Turizm Bakanı

A. Ateş

Çevre Bakanı

R. Akçalı

**DIŞİŞLERİ KOMİSYONUNUN KABUL
ETTİĞİ METİN**

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Rusya Federasyonu Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı

MADDE 1. — Tasarının 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Tasarının 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Tasarının 3 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

**PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN**

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Rusya Federasyonu Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı

MADDE 1. — Dışişleri Komisyonu metninin 1 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Dışişleri Komisyonu metninin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Dışişleri Komisyonu metninin 3 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE RUSYA FEDERASYONU
HÜKÜMETİ ARASINDA GELİR ÜZERİNDEN ALINAN VERGİLERDE
ÇİFTE VERGİLENDİRMİYİ ÖNLEME ANLAŞMASI**

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ

ve

RUSYA FEDERASYONU HÜKÜMETİ

Gelir üzerinden alınan vergilerde çifte vergilendirmeyi önleyen ve iki ülke arasındaki ekonomik işbirliğini teşvik eden bir Anlaşma yapmak isteğiyle
AŞAĞIDAKİ ANLAŞMAYA VARMIŞLARDIR :

Madde 1

KİŞİLERE İLİŞKİN KAPSAM

Bu Anlaşma, vergilendirme bakımından, Âkit Devletlerden birinin veya her ikisinin mukimi olan kişilere uygulanacaktır.

Madde 2

KAVRANAN VERGİLER

1. Bu Anlaşma, hangisinde, ne şekilde alındığına bakılmaksızın, her bir Âkit Devlette gelir üzerinden alınan vergilere uygulanacaktır.

2. Menkul veya gayrimenkul varlıkların devrinden doğan kazançlara uygulanan vergiler dahil olmak üzere, toplam gelir veya gelirin unsurları üzerinden alınan tüm vergiler, gelirden alınan vergiler olarak kabul edilecekti.

3. Bu Anlaşmanın uygulanacağı şu anda geçerli olan vergiler özellikle :

a) Rusya Federasyonu'nda, aşağıdaki Rusya Federasyonu Kanunlarına göre gelir ve kazançlar üzerinden alınan vergiler;

- (i) «Teşebbüs ve kurumların kazançları üzerinden alınan vergiler;»
- (ii) «Bankaların gelirlerinin vergilendirilmesi;»
- (iii) «Sigorta faaliyetlerinden elde edilen gelirlerin vergilendirilmesi,» ve
- (iv) «Gerçek kişilerin gelir vergisi;»

(Bundan böyle «Rus Vergisi» olarak bahsedilecektir);

b) Türkiye Cumhuriyeti'nde :

- (i) Gelir vergisi;
 - (ii) Kurumlar vergisi;
 - (iii) Gelir vergisi ve kurumlar vergisi üzerinden alınan yükler;
- (Bundan böyle «Türk Vergisi» olarak bahsedilecektir.)

4. Bu Anlaşma aynı zamanda, bu Anlaşmanın imza tarihinden sonra mevcut vergilere ilave olarak veya onların yerine alınan ve mevcut vergilerle aynı nitelikte olan veya onlara önemli ölçüde benzeyen gelir üzerinden alınan vergilere de uygulanacaktır. Âkit Devletlerin yetkili makamları, bu Anlaşmanın uygulanması bakımından gerekli olan, vergi mevzuatlarında yaptıkları herhangi bir önemli değişikliği birbirlerine bildireceklerdir.

Madde 3
GENEL TANIMLAR

1. Bu Anlaşmanın amaçları yönünden, metin aksini öngörmedikçe :

a) «Bir Devlete» ve «Diğer Âkit Devlet» terimleri, metnin gereğince, görç, Rusya Federasyonu (Rusya) veya Türkiye Cumhuriyeti (Türkiye) anlamına gelir;

b) «Rusya Federasyonu» terimi, coğrafi anlamda kullanıldığında, ülke topraklarını, kara sularını aynı zamanda bu devletin vergi kanunlarının yürürlükte olduğu ve uluslararası hukuk uyarınca otoritesini kurduğu veya egemenlik haklarını kullandığı ekonomik bölge ve kıta sahanlığını da kapsamına alır.

c) «Türkiye Cumhuriyeti» terimi, Türkiye'nin sahip olduğu egemenlik alanını, kara sularını, kıta sahanlığını ve karşılıklı anlaşmada ilgili taraflarca sınırları belirlenmiş münhasır ekonomik bölgeleri ifade eder;

d) «Vergi» terimi, bu Anlaşmanın 2 nci maddesinde kavranan herhangi bir vergi anlamına gelir;

e) «Kişi» terimi, bir gerçek kişi, bir şirket ve kişilerin oluşturduğu diğer herhangi bir kuruluş anlamına gelir;

f) «Şirket» terimi, herhangi bir kurum veya vergileme yönünden kurum olarak muamele gören herhangi bir kuruluş anlamına gelir;

g) «Kanunî Merkez» terimi, Türkiye yönünden, Türk Ticaret Kanunu'na göre tescil edilen hukukî ana merkez anlamına gelir;

h) «Bir Âkit Devletin teşebbüsü» ve «diğer Âkit Devletin teşebbüsü» terimleri sırasıyla, bir Âkit Devletin mukimi tarafından işletilen teşebbüs ve diğer Âkit Devlet mukimi tarafından işletilen teşebbüs anlamına gelir;

i) «Uluslararası trafik» terimi, bir Âkit Devlet teşebbüsü tarafından gemi, vapur, uçak veya kara nakil vasıtası işletilerek yapılan herhangi bir taşımayı ifade eder; şu kadar ki yalnızca aynı Âkit Devletin birinin sınırları içindeki yerlerde gerçekleştirilen gemi, vapur, uçak veya kara nakil vasıtası işletmeciliği bu kapsama dahil değildir;

j) «Yetkili makam» terimi,

(i) Rusya Federasyonu yönünden, Maliye Bakanlığı veya yetkili temsilcisini;

(ii) Türkiye Cumhuriyeti yönünden, Maliye ve Gümrük Bakanlığı veya yetkili temsilcisini,

ifade eder:

k) «Gerçek lehdar» terimi, bir üçüncü ülke mukiminin Türkiye veya Rusya'dan elde ettiği temettü, faiz ve gayrimaddî hak bedelleri açısından bu Vergi Anlaşmasından yararlanmasını önleme yönünde yoruma tabi tutulacak, ancak bu sınırlama, Âkit Devletlerin mukimlerini kapsayacak şekilde uygulanmayacaktır.

2. Bir Âkit Devletin bu Anlaşmayı uygulaması bakımından, metin aksini öngörmedikçe, Anlaşmada tanımlanmamış her terim, bu Anlaşmaya konu teşkil eden vergilerin yer aldığı Devletin mevzuatında öngörülen anlamı taşır.

Madde 4

MUKİM

1. Bu Anlaşmanın amaçları bakımından, «bir Âkit Devletin mukimi» terimi, o Âkit Devletin mevzuatı gereğince yerleşme, ikâmetgâh, iş merkezi (kanunî merkez)

veya benzer yapıda diğer herhangi bir kriter nedeniyle vergi mükellefiyeti altına giren kişi anlamına gelir.

2. 1 inci fıkra hükümleri dolayısıyla bir gerçek kişi her iki Âkit Devlette de mukim olduğunda, bu kişinin statüsü aşağıdaki şekilde belirlenecektir:

a) Bu kişi, daimi olarak kalabileceği bir meskenin bulunduğu Devletin mukimi kabul edilecektir. Eğer bu kişinin her iki Devlette de daimi olarak kalabileceği bir meskeni varsa, bu kişi kişisel ve ekonomik ilişkilerinin daha yakın olduğu Devletin mukimi kabul edilecektir (hayatî menfaatlerin merkezi);

b) Eğer kişinin hayatî menfaatlerinin merkezinin yer aldığı Devlet saptanamazsa veya kişinin her iki Âkit Devlette de daimi olarak kalabileceği bir meskeni yoksa, bu kişi kalmayı adet edindiği evin bulunduğu Devletin mukimi kabul edilecektir;

c) Eğer kişinin her iki Devlette de kalmayı adet edindiği bir ev varsa veya her iki Devlette de böyle bir ev söz konusu değilse, bu kişi vatandaşı bulunduğu Devletin mukimi olarak kabul edilecektir;

d) Eğer her iki Devlet bu kişiyi kendi vatandaşı olarak kabul eder veya aksine bu kişi bu Devletlerden hiçbirinin vatandaşı değilse, Âkit Devletlerin yetkili makamları sorunu karşılıklı anlaşmayla çözeceklerdir.

3. 1 inci fıkra hükümleri dolayısıyla gerçek kişi dışındaki bir kişi her iki Âkit Devletin de mukimi olduğundan, bu kişi kanunî iş merkezinin bulunduğu Devletin mukimi kabul edilecektir.

Madde 5

İŞYERİ

1. Bu Anlaşmanın amaçları bakımından «işyeri» terimi, bir Âkit Devlet teşebbüsünün diğer Âkit Devlete her türlü ticarî işini kısmen veya tamamen yürüttüğü faaliyete ilişkin sabit bir yer anlamına gelir.

2. «İşyeri» terimi özellikle şunları kapsamına alır:

a) Yönetim yeri;

b) Şube;

c) Büro;

d) Fabrika;

e) Atölye;

f) Maden ocağı, petrol veya doğal gaz kuyusu, taşocağı veya doğal kaynakların elde edilmesine yarayan diğer yerler, ve,

g) Bir inşaat şantiyesi, yapım, montaj veya kurma projesi veya bununla ilgili kontrol faaliyetleri yalnızca, bu tür şantiye, proje veya faaliyetler otuzaltı ayı aşan bir süre devam ettiğinde bir işyeri oluşturur. Bir şantiye müteahhitin, hazırlık çalışmaları da dahil olmak üzere, inşaatta çalışmasına başladığı tarihten itibaren mevcuttur. Otuzaltı aylık sürenin hesaplanmasında, bu tür şantiye veya projenin geçici kabul tarihi, inşaat şantiyesi veya projesinin kesin tarihi olarak kabul edilir. Geçici kabul ile kesin kabul tarihi arasındaki süre otuzaltı aylık sürenin hesaplanmasında dikkate alınmayacaktır.

3. Bu maddenin daha önceki hükümlerine bakılmaksızın, «işyeri» teriminin aşağıdaki hususları kapsamadığı kabul edilecektir:

a) Teşebbüs olanaklarının yalnızca malların veya ticarî eşyanın depolanması, teşhiri veya teslimi amacıyla kullanılması;

b) Teşebbüse ait mal veya ticarî eşya stoklarının yalnızca depolama, teşhir veya teslim amacıyla elde tutulması;

c) Teşebbüse ait mal veya ticarî eşya stoklarının yalnızca bir başka teşebbüse işlettilirilmesi amacıyla elde tutulması;

d) İşe ilişkin sabit bir yerin yalnızca teşebbüse mal veya ticarî eşya satın alma veya bilgi toplama amacıyla elde tutulması;

e) İşe ilişkin sabit bir yerin teşebbüs için yalnızca hazırlayıcı veya yardımcı karakter taşıyan diğer herhangi bir işin yapılması amacıyla elde tutulması;

f) İşe ilişkin sabit bir yerin yalnızca, (a) ile (e) bentleri arasında bahsedilen faaliyetlerin bir veya birkaçını bir arada icra etmek için elde tutulması; ancak, bu faaliyetlerin bir arada icra edilmesi sonucunda kendini gösteren toplu faaliyetin hazırlayıcısı veya yardımcısı karakterde olması şarttır.

4. 1 inci ve 2 nci fıkra hükümleriyle bağlı kalınmaksızın, 5 inci fıkra hükmünün uygulanacağı bağımsız nitelikteki acenta dışında bir kişi, bir Âkit Devlete, diğer Âkit Devletin bir teşebbüsü namına hareket ederse, bu teşebbüs, ilk bahsedilen Âkit Devlette bu kişinin gerçekleştirdiği her türlü faaliyet dolayısıyla bir işyerine sahip kabul edilecektir, eğer bu kişi; o Devlette teşebbüs adına mukavele akdetme yetkisine sahip olur ve bu yetkisini mutaden kullanırsa, söz konusu faaliyetler 3 üncü fıkrafta belirtilenlerle sınırlı olmadıkça, işyerinin varlığı kabul edilecektir. Ancak anılan fıkra hükmü çerçevesinde işe ilişkin sabit bir yerden yürütülen faaliyetler bu yeri bir işyeri haline getirmeyecektir.

5. Bir teşebbüs, diğer Devlette işlerini yalnızca kendi işlerine olağan şekilde devam eden bir simsar, bir genel komisyon acentası veya bağımsız statüde diğer herhangi bir acenta vasıtasıyla yürüttüğü için bu diğer Âkit Devlette bir işyerine sahip kabul olunmayacaktır.

6. Bir Âkit Devletin mukimi olan bir şirket, diğer Âkit Devletin mukimi olan veya bu diğer Âkit Devlette ticarî faaliyette bulunan bir şirketi kontrol eder ya da onun tarafından kontrol edilirse (bir işyeri vasıtasıyla veya diğer bir şekilde) bu şirketlerden herhangi biri diğeri için bir işyeri oluşturmaz.

Madde 6

GAYRİMENKUL VARLIKLARDAN ELDE EDİLEN GELİR

1. Bir Âkit Devlet mukiminin diğer Âkit Devlette bulunan gayrimenkul varlıklardan elde ettiği gelir (tarım ve ormancılıktan elde edilen gelir dahil), bu diğer Devlete vergilendirilebilir.

2. «Gayrimenkul varlık» terimi, bahse konu varlığın bulunduğu Âkit Devletin mevzuatına göre tanımlanacaktır. Gemiler, vapurlar, uçaklar ve kara nakil vasıtaları gayrimenkul varlık sayılmayacaktır.

«Gayrimenkul varlık» terimi, Türkiye yönünden, ner halükârda gayrimenkul varlığa müteferri varlıkları, tarım ve ormancılıkta kullanılan araçları ve hayvanları, her çeşit dalyanları, özel hukuk hükümlerinin uygulanacağı gayrimenkul mülkiyetine ilişkin hakları, gayrimenkul intifa haklarını ve maden ocaklarının, kaynakların ve diğer doğal kaynakların işletilmesinden veya işletme hakkından doğan sabit ya da değişken ödemeler üstündeki hakları kapsayacaktır.

3. 1 inci fıkra hükümleri, gayrimenkul varlığın doğrudan kullanımından, kiralanmasından veya diğer herhangi bir şekilde kullanımından elde edilen gelire uygulanacaktır.

4. 1 inci ve 3 üncü fıkra hükümleri, bir teşebbüsün gayrimenkul varlıklarından elde ettiği gelir ile serbest meslek faaliyetlerinin icrasında kullanılan gayrimenkul varlıklardan elde edilen gelire de uygulanacaktır.

Madde 7

TİCARİ KAZANÇLAR

1. Diğer Âkit Devletin bir teşebbüsünce bir Âkit Devlette elde edilen kazançlar, bu kazançların bu Devletteki bir işyeri vasıtasıyla elde edilmesi halinde ve sadece bu işyerinin faaliyetlerine atfedilebilen miktarla sınırlı olmak üzere ilk bahsedilen Devlette vergilendirilebilir.

2. 3 üncü fıkra hükümleri saklı kalmak üzere, bir Âkit Devlet teşebbüsü diğer Âkit Devlette yer alan bir işyeri vasıtasıyla ticarî faaliyette bulunduğunda, bu işyerine her iki Âkit Devlette de, aynı veya benzer koşullar altında, aynı veya benzer faaliyetlerde bulunan, tamamen ayrı ve bağımsız bir teşebbüsten ne miktarda bir ticarî kazanç elde olması beklenecekse aynı miktarda bir kazanç atfedilecektir.

3. İşyerinin kazancı belirlenirken, işyerinin bulunduğu Devlette veya başka herhangi bir yerde yapılan, yönetim ve genel idare giderlerini de kapsamına alan, işyerinin amaçlarına uygun düşen giderlerin indirilmesine müsaade edilecektir.

4. İşyeri tarafından teşebbüs adına yalnızca mal ve ticarî eşya alınması dolayısıyla bu işyerine hiç bir kazanç atfedilmeyecektir.

5. Kazanç, bu Anlaşmanın başka maddelerinde düzenlenen gelir unsurlarını da kapsamına aldığı anda, o maddelerin hükümleri bu madde hükümlerinden etkilenmeyecektir.

Madde 8

GEMİCİLİK, HAVA VE KARA TAŞIMACILIĞI

1. Bir Âkit Devlet teşebbüsünün diğer Âkit Devlette uluslararası trafik kapsamına giren türden bir gemi işletmeciliğinde bulunması dolayısıyla elde ettiği kazanç, yalnızca ilk bahsedilen Devlette vergilendirilebilecektir. Bununla birlikte, sözkonusu kazançlar diğer Âkit Devlette bu diğer Devletin mevzuatına göre de vergilendirilebilir; ancak, bu diğer Devlette sözkonusu kazançlar üzerinden alınacak vergi, yüzde ellisine eşit bir miktarda indirilecektir.

2. Bir Âkit Devlet teşebbüsünün diğer Âkit Devlette uluslararası trafik kapsamına giren türden uçak veya kara nakil vasıtalarının işletilmesinden elde ettiği kazanç, yalnızca İlk bahsedilen Devlette vergilendirilecektir.

3. 6 ncı madde ve bu maddenin önceki fıkra hükümlerine bakılmaksızın, bir Âkit Devlet mukimince diğer Âkit Devlet mukimine deniz ve hava taşıma araçlarının kiralanması dolayısıyla yapılan ödemeler ilk bahsedilen Devlette vergi tevkifatına tabi tutulabilir.

4. Bu maddenin 1 inci ve 2 ncı fıkra hükümleri aynı zamanda bir ortaklığa, bir bağlı işletmeye veya uluslararası işletilen bir acentaya iştirak dolayısıyla elde edilen kazançlara da uygulanacaktır.

Madde 9

GELİRLE İLGİLİ MUHTEMEL DÜZENLEME

1. a) Bir Âkit Devlet teşebbüsü doğrudan veya dolaylı olarak diğer Devlet teşebbüsünün yönetim, kontrol veya sermayesine katıldığında veya

b) Aynı kişiler doğrudan veya dolaylı olarak bir Âkit Devlet teşebbüsünün ve diğer Devlet teşebbüsünün yönetim, kontrol veya sermayesine katıldığında

ve her iki halde de, iki teşebbüsün ticarî ve malî ilişkilerinde oluşan veya empoze edilen koşullar, bağımsız teşebbüsler arasında oluşması gereken koşullardan farklılaş-tığında, olması gereken; fakat bu koşullar dolayısıyla kendini göstermeyen kazanç, o teşebbüsün kazancına eklenip vergilendirilebilir.

2. Bir Âkit Devletin kendi teşebbüslerinden birinde kavradığı ve vergilediği kazanç, diğer Âkit Devlette vergilendirilen bu diğer Devlet teşebbüslerinden birinin de kazancını içerebilir. Aynı zamanda, bu ilk bahsedilen Devletin kavradığı kazanç, bildirilen kazanç olmayıp, bağımsız teşebbüsler arasında oluşmuş ilişkiler gözönünde tutularak, sonradan bu ilk bahsedilen Devletçe yürütülen hesaplamalar sonucunda belirlenen kazanç olabilir. Böyle bir durum kendini gösterdiğinde, eğer diğer Devlet bu düzenlemenin hukukî olduğu kanaatine varırsa, sözkonusu kazanç üzerinden alınan verginin miktarında gerekli düzeltmeleri yapmak durumundadır. Bu düzeltme yapılırken, bu Anlaşmanın diğer hükümleri gözönünde tutulacak ve gerektiğinde Âkit Devletlerin yetkili makamları birbirine danışacaklardır.

Madde 10

TEMETTÜLER

1. Bir Âkit Devletin mukimi olan bir şirket tarafından diğer Âkit Devletin bir mukimine ödenen temettüleri, bu diğer Devlette vergilendirilebilir.

2. Bununla beraber, sözkonusu temettüleri, ödemeyi yapan şirketin mukim olduğu Âkit Devletçe de kendi mevzuatına göre vergilendirilebilir; ancak, temettü elde eden kişi temettünün gerçek lehđarı ise, bu şekilde alınacak vergi gayrisafi temettü tutarının yüzde 10'unu aşmayacaktır.

3. Bu maddede kullanılan «temettü» terimi, hisse senetlerinden veya alacak niteliğinde olmayıp kazançla katılmayı sağlayan diğer haklardan elde edilen gelirleri, bunun yanı sıra dağıtımı yapan bir şirketin mukim olduğu Devletin mevzuatına göre, ver-

gileme yönünden hisse senetlerinden elde edilen gelirle aynı muameleyi gören diğer şirket haklarından elde edilen gelirleri kapsar. Bu terim, özellikle, Rusya yönünden, Rus yasalarına göre kurulan yabancı sermayeli bir teşebbüsün hissedarlarına dağıtılan kazançları da kapsamına alır.

4. Diğer Âkit Devlette yer alan bir işyeri vasıtasıyla ticarî faaliyette bulunan, bir Âkit Devlet mukimi şirketin kazancı, bu işyerinin bulunduğu Âkit Devlette ve bu Devletin mevzuatı gereğince 7 nci maddeye göre vergilendirildikten sonra, kalan kısım üzerinden de vergilendirilebilir ve bu şekilde alınacak vergi, 2 nci fıkrada belirtilen oranı aşmayacaktır.

5. Bir Âkit Devlet mukimi olan gerçek temettü lehdarı, temettüyü ödeyen şirketin mukim olduğu diğer Âkit Devlette yer alan bir işyeri vasıtasıyla ticarî faaliyette bulunursa veya bulunmuşsa veya bir Türkiye mukimi, Rusya'da yer alan bir sabit yeri kullanarak Rusya'da serbest meslek faaliyetinde bulunursa ve temettüler sözkonusu işyerine veya sabit yere atfedilirse, 1 inci ve 2 nci fıkra hükümleri uygulama dışı kalacaktır. Bu durumda, olayına göre, 7 nci veya 14 üncü madde hükümleri uygulanacaktır.

Madde 11

FAİZ

1. Bir Âkit Devlette doğan ve diğer Âkit Devletin bir mukimine ödenen faiz, bu diğer Devlette vergilendirilebilir.

2. Bununla beraber, bu faiz elde edildiği Âkit Devlette ve o Devletin mevzuatına göre de vergilendirilebilir; ancak, faiz elde eden kişi faizin gerçek lehdarı ise, bu şekilde alınacak vergi, faizin gayrisafi tutarının yüzde 10'unu aşmayacaktır.

3. 2 nci fıkra hükümlerine bakılmaksızın,

a) Rusya'da doğan ve Türkiye Hükümetine veya Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına veya Türkiye İhracat Kredi Bankası A.Ş. (Türk Eximbank A.Ş.)'ne ödenen faizler Rus vergisinden muaf tutulacaktır;

b) Türkiye'de doğan ve Rusya Hükümetine veya Rusya Merkez Bankasına veya Rusya Dış Ticaret Bankasına ödenen faizler Türk vergisinden muaf tutulacaktır.

4. Bu Anlaşmada kullanılan «faiz» terimi, her nevi alacaktan doğan gelirler ile özellikle devletin çıkarmış olduğu menkul kıymetlerden elde edilen gelirleri, tahvillerden veya bonolardan elde edilen gelirleri, bunun yanısıra sözkonusu menkul kıymetler, tahvil ve bonolara ilişkin prim ve ikramiyeler ile bu gelirin elde edildiği Devletin vergi mevzuatına göre ikrazat gelini sayılan diğer bütün gelirleri kapsar.

5. Bir Âkit Devlet mukimi olan gerçek faiz lehdarı, faizin elde edildiği diğer Âkit Devlette sahip olduğu bir işyeri vasıtasıyla ticarî faaliyette bulunursa veya bulunmuşsa veya bir Türkiye mukimi, Rusya'da bulunan bir sabit yeri kullanarak Rusya'da serbest meslek faaliyetinde bulunursa ve sözkonusu faizin ödendiği alacak ile bu işyeri veya sabit yer arasında etkin bir bağ bulunmaktaysa, 1 inci ve 2 nci fıkra hükümleri uygulama dışı kalacaktır. Bu durumda, olayına göre, 7 nci veya 14 üncü madde hükümleri uygulanacaktır.

6. Bir Âkit Devletin Hükümeti, mahallî idaresi veya mukimi tarafından ödenen faizin, o Âkit Devlette elde edildiği kabul olunacaktır. Bununla beraber, faiz ödeyen kişi, bir Âkit Devletin mukimi olsun veya olmasın, bir Âkit Devlette faiz ödemeye neden olan borç-alacak ilişkisiyle bağlantılı bir işyerine veya bir sabit yere sahip olduğunda ve faiz bu işyerinden veya sabit yerden kaynaklandığında, söz konusu faizin işyerinin veya sabit yerin bulunduğu Âkit Devlette elde edildiği kabul olunacaktır.

7. Alacak karşılığında ödenen faizin miktarı, ödeyici ile faizin gerçek lehdarı arasında veya her ikisi ile bir başka kişi arasında varolan özel ilişki nedeniyle, böyle bir ilişkinin olmadığı durumlarda ödeyici ve lehdar arasında kararlaştırılacak miktarı aştığında, bu madde hükümleri yalnızca en son bahsedilen miktara uygulanacaktır. Böyle bir durumda, ilave ödeme, bu Anlaşmanın diğer hükümleri de dikkate alınarak her bir Âkit Devletin mevzuatına göre vergilendirilecektir.

Madde 12

GAYRİMADDİ HAK BEDELLERİ

1. Bir Âkit Devlette doğan ve diğer Âkit Devletin bir mukimine ödenen gayrimaddi hak bedelleri, bu diğer Devlette vergilendirilebilir.

2. Bununla beraber, söz konusu gayrimaddi hak bedelleri elde edildikleri Âkit Devlette ve o Devletin mevzuatına göre de vergilendirilebilir; ancak, gayrimaddi hak bedeli elde eden kişi gayrimaddi hak bedelinin gerçek lehdarı ise, bu şekilde alınacak vergi, gayrimaddi hak bedelinin gayrisafi tutarının yüzde 10'unu aşmayacaktır.

3. Bu maddede kullanılan «gayrimaddi hak bedelleri» terimi, sinema filmleri, radyo veya televizyon yayımlarında kullanılan filmler ve bantlar dahil olmak üzere edebî, artistik, bilimsel her nevi telif hakkının veya her nevi patentin, alameti farikanın, desen veya modelin, planın, gizli formül veya üretim yönteminin veya sınai, ticarî veya bilimsel tecrübeye dayalı bilgi birikiminin kullanma imtiyazı veya kullanma hakkı, satışı ile sınai, ticarî veya bilimsel teçhizatın kullanma imtiyazı veya kullanma hakkı karşılığında ödenen her türlü bedelleri kapsar.

4. Bir Âkit Devlet mukimi olan gayrimaddi hak bedelinin gerçek lehdarı söz konusu bedelin elde edildiği diğer Âkit Devlette yer alan bir işyeri vasıtasıyla ticarî faaliyette bulunursa veya bir Türkiye mukimi, Rusya'da bulunan bir sabit yeni kullanarak Rusya'da serbest meslek faaliyetinde bulunursa ve söz konusu bedelin ödendiği hak veya varlık ile bu işyeri veya sabit yer arasında etkin bir bağ bulunmaktaysa, 1 inci ve 2 nci fıkra hükümleri uygulama dışı kalacaktır. Bu durumda, olayına göre, bu Anlaşmanın 7 nci veya 14 üncü madde hükümleri uygulanacaktır.

5. Bir Âkit Devletin Hükümeti, mahallî idaresi veya mukimi tarafından ödenen gayrimaddi hak bedelinin, o Âkit Devlette elde edildiği kabul olunacaktır. Bununla beraber, gayrimaddi hak bedelini ödeyen kişi bir Âkit Devletin mukimi olsun veya olmasın, bir Âkit Devlette gayrimaddi hak bedelini ödemeye neden olan hak veya varlık ile bağlantılı bir işyerine veya sabit yere sahip olduğunda ve bu gayrimaddi hak bedeli bu işyerinden veya sabit yerden kaynaklandığında, söz konusu gayrimaddi hak bedelinin, işyerinin veya sabit yerin bulunduğu Âkit Devlette elde edildiği kabul olunacaktır.

6. Kullanım, hak veya bilgi karşılığında ödenen gayrimaddi hak bedelinin miktarı, ödeyici ile gerçek lehdar arasında veya her ikisi ile bir başka kişi arasında var olan özel ilişki nedeniyle, böyle bir ilişkinin olmadığı durumlarda ödeyici ve gerçek lehdar arasında kararlaştırılacak miktarı aştığında, bu madde hükümleri en son bahsedilen miktara uygulanacaktır. Böyle bir durumda, ilave ödeme, bu Anlaşmanın diğer hükümleri de dikkate alınarak, her bir Âkit Devletin mevzuatı uyarınca vergilendirilecektir.

Madde 13

SERMAYE DEĞER ARTIŞ KAZANÇLARI

1. Bir Âkit Devlet mukimince, diğer Âkit Devlette yer alan ve 6 ncı maddede belirtilen gayrimenkul varlığın elden çıkarılmasından elde edilen kazanç; bu diğer Devlette vergilendirilebilir.

2. Bir Âkit Devlet mukiminin diğer Devlette sahip olduğu bir işyerinin ticarî varlığına dahil menkul varlıkların veya bir Âkit Devlet teşebbüsünün diğer Devlette serbest meslek faaliyeti icra etmek üzere kullandığı bir sabit yere ait menkul varlıkların elden çıkarılmasından doğan kazanç, bu işyerinin veya sabit yerin elden çıkarılmasından doğan kazanç da dahil olmak üzere, bu diğer Devlette vergilendirilebilir.

«Menkul varlık» terimi, söz konusu varlığın bulunduğu Âkit Devletin mevzuatında tanımı yapılan varlıkları ifade eder.

3. Bir Âkit Devlet mukimince uluslararası trafikte işletilen gemi, uçak veya kara nakil vasıtalarının veya söz konusu faaliyetler ile ilgili menkul varlıkların elden çıkarılmasından doğan kazançlar, yalnızca elden çıkarmanın mukim olduğu Âkit Devlette vergilendirilecektir.

4. Bir şirketteki hisselerin veya menkul kıymetlerin, tahvillerin, bonoların ve benzerleri gibi her türlü varlıkların elden çıkarılmasından elde edilen kazançlar yalnızca elden çıkarmanın mukim olduğu Âkit Devlette vergilendirilecektir. Bununla birlikte, yukarıdaki cümlede bahsedilen ve diğer Devlette elde edilen sermaye değer artış kazançları, iktisap ve elden çıkarma arasındaki süre 1 yılı aşmadığı takdirde diğer Devlette vergilendirilecektir.

Madde 14

SERBEST MESLEK FAALİYETLERİ

1. Bir Âkit Devlet mukimi olan bir gerçek kişinin serbest meslek faaliyetleri veya bağımsız karakterdeki diğer faaliyetleri dolayısıyla elde ettiği gelir, söz konusu hizmetler diğer Âkit Devlette icra edilmedikçe yalnızca bu Devlette vergilendirilecektir; ancak, bu faaliyetler diğer Devlette sabit bir yerden icra edilirse, buradan elde edilen söz konusu gelirler bu diğer Devlette de vergilendirilebilir.

2. «Serbest meslek faaliyetleri» terimi, özellikle bağımsız olarak yürütülen bilimsel, edebi, artistik, eğitici ve öğretici faaliyetleri, bunun yanı sıra doktorların, avukatların, mühendislerin, mimarların, dişçilerin, muhasebecilerin bağımsız faaliyetlerini kapsamına alır.

Madde 15

HİZMETLERDEN ELDE EDİLEN GELİR

1. 16, 18, 19 ve 20 nci maddelerin hükümleri saklı kalmak üzere, bir Âkit Devlet mukiminin bir hizmet akdi dolayısıyla elde ettiği ücret, maaş ve diğer benzeri menfaatler, bu hizmet diğer Âkit Devlette ifa edilmedikçe, yalnız bu Devlette vergilendirilecektir. Eğer hizmet diğer Âkit Devlette ifa edilirse, buradan elde edilen gelir diğer Devlette vergilendirilebilir.

2. 1 inci fıkra hükümlerine bakılmaksızın, bir Âkit Devlet mukiminin diğer Âkit Devlette ifa ettiği hizmet dolayısıyla elde ettiği gelir, eğer;

a) Gelir elde eden kişi, bu diğer Âkit Devlette ilgili takvim yılı içinde bir veya birkaç seferde toplam 183 günü aşmamak üzere kalırsa, ve,

b) Ödeme, bu diğer Âkit Devletin mukimi olmayan bir işveren tarafından veya böyle bir işveren adına yapılırsa, ve,

c) Ödeme, işverenin diğer Âkit Devlette sahip olduğu bir işyerinden veya sabit bir yerden yapılmazsa,

Yalnızca ilk bahsedilen Devlette vergilendirilebilecektir.

3. 1 inci ve 2 nci fıkra hükümlerine bakılmaksızın, bir Âkit Devlet mukimince diğer Âkit Devlette icra edilen çalışma karşılığında elde edilen ücret ve benzeri ödemeler, eğer:

a) Bu Anlaşmanın 5 inci maddesinin 2 nci fıkrasının (g) bendine göre bir inşaat şantiyesi, yapım, montaj veya kurma projesi ile ilgili,

b) Bir Âkit Devlet mukimi teşebbüsün ululararası trafikte işlettiği gemi, uçak veya kara nakil vasıtalarında icra edilen işler ile ilgili,

c) Gazeteci veya muhabirlerin elde ettikleri ücretler yönünden ise bu tür ödemelerin diğer Âkit Devlete gidiş tarihinden itibaren 2 yıllık bir süre içinde mukim olduğu Devletin kaynaklarından yapılması koşulu ile ilgili ise,

Bu diğer Âkit Devlette vergilendirilmeyecektir.

Madde 16

MÜDÜRLERE YAPILAN ÖDEMELER

Bir Âkit Devlet mukiminin, diğer Âkit Devlet mukimi olan bir şirketin veya bir tüzelkişinin yönetim kurulu veya benzeri bir organın üyesi olması dolayısıyla elde ettiği ücret ve diğer benzeri ödemeler, bu diğer Âkit Devlette vergilendirilebilir.

Madde 17

SANATÇI VE SPORCULAR

1. 14 ve 15 inci maddelerin hükümlerine bakılmaksızın, bir Âkit Devlet mukimi olan, tiyatro, sinema, radyo, televizyon artistliği yapan veya müzisyen olarak çalışan bir sanatçının veya bir sporcunun diğer Âkit Devlette icra ettiği bu nitelikteki şahsî faaliyetleri dolayısıyla elde ettiği gelir, bu diğer Devlette vergilendirilebilir.

2. Bir sanatçının ya da sporcunun icra ettiği bu nitelikteki faaliyetlerden doğan gelir sanatçının veya sporcunun kendisine değil de bir başkasına yönelirse, bu gelir, 7, 14 ve 15 inci maddelerin hükümleriyle bağlı kalmaksızın, sanatçı ya da sporcunun faaliyetlerinin icra edildiği Âkit Devlette vergilendirilebilir.

3. Bir Âkit Devletin mukimi olan sanatçı veya sporcuların, diğer Âkit Devlette icra ettikleri faaliyetlerden elde ettikleri gelir, bu Devlete yapılan söz konusu ziyaretin diğer Devlete, bir idarî bölgesel alt bölümüne ya da bir mahallî idaresine ait kamu-sal fonlardan desteklenmesi halinde, bu diğer Devlette vergiden muaf tutulacaktır.

Madde 18

KAMU HİZMETİ

1. a) Bir gerçek kişinin bir Âkit Devlete veya alt bölümüne veya bir mahallî idaresine yapmış olduğu hizmetler karşılığında o Devletin Hükümeti, alt bölümü veya mahallî idaresi tarafından sağlanan emekli maaşı dışında kalan menfaatleri bu Devlette vergilendirilebilecektir.

b) Bununla birlikte, sözü edilen menfaatler sadece hizmet bu Devlette verildiğinde ve gelir elde eden bu Devletin mukimi olduğunda, yalnızca bu diğer Âkit Devlette vergilendirilebilecektir. Ancak bu kişinin:

i) İlk bahsedilen Devletin vatandaşı olmayıp, bu Devletin uyruğunda olması; veya

ii) İlk bahsedilen Devletin uyruğu olmayıp, yalnızca bu hizmeti vermek için bu Devletin mukimi durumuna geçmemiş olması zorunludur.

2. a) Bir gerçek kişiye, bir Âkit Devlete sağladığı hizmetler karşılığında bu Devletin kendisi, alt bölümü veya mahallî idaresi tarafından veya bunlarca oluşturulan fonlardan sağlanan menfaatler veya her türlü emekli maaşları yalnızca bu Devlette vergilendirilebilecektir.

b) Bununla birlikte, söz konusu gerçek kişinin diğer Âkit Devletin mukimi ve vatandaşı olması halinde, bu emekli maaşı yalnızca diğer Âkit Devlette vergilendirilecektir.

3. Bir Âkit Devlet veya alt bölümü veya mahallî idaresi tarafından yapılan ödemeler ve emekli maaşları; söz konusu ödeme ve emekli maaşları diğer Âkit Devlette yürütülen ticarî faaliyet ile bağlantılı hizmetlere ilişkin olarak ödenmesi halinde bu maddenin 1 ve 2 nci fıkra hükümleri değil, 15, 16 ve 19 uncu madde hükümleri uygulanacaktır.

Madde 19

EMEKLİ MAAŞLARI

18 inci maddenin 2 nci fıkra hükümleri saklı kalmak üzere, bir Âkit Devlet mukimine geçmiş çalışmalarının karşılığında ödenen emekli maaşları ile sağlanan diğer benzeri menfaatler yalnızca bu Devlette vergilendirilecektir.

Madde 20

ÖĞRENCİLER, STAJYERLER, ÖĞRETMENLER VE ARAŞTIRMACILAR

1. Bir Âkit Devleti ziyareti sırasında veya ziyaretinden hemen önce diğer Âkit Devletin mukimi durumunda olan ve ilk bahsedilen Devlette yalnızca öğrenim veya meslekî eğitim amacıyla bulunan bir öğrenci veya stajyere geçimini, öğrenim veya meslekî eğitimini sağlayabilmesi için ilk bahsedilen Devletin dışındaki kaynaklardan yapılan ödemeler, ilk bahsedilen Devlette vergilendirilmeyecektir.

2. Aynı şekilde, bir Âkit Devlete öğretim veya araştırma yapmak amacıyla 2 yılı aşmayan bir süre için giden ve bu ziyaret sırasında veya hemen önce diğer Âkit Devletin mukimi durumunda olan bir öğretmen veya araştırmacının bu amaçla bu Devlete yaptığı ilk ziyaret tarihinden itibaren 2 yıl süreyle, söz konusu öğretim veya araştırma karşılığında eline geçen paralar, ilk bahsedilen Âkit Devlette vergiye tabi tutulmayacaktır. Ancak bunun için, söz konusu paraların ilk bahsedilen Devletin dışındaki kaynaklardan elde edilmesi şarttır.

Madde 21

DİĞER GELİRLER

Bir Âkit Devlet mukiminin, nerede doğarsa doğsun, bu Anlaşmanın bundan önceki maddelerinde ele alınmayan gelir unsurları yalnızca bu Devlette vergilendirilecektir.

Madde 22

ÇİFTE VERGİLENDİRMENİN ÖNLENMESİ

Bir Âkit Devletin bir mukimi, bu Anlaşmanın hükümlerine göre diğer Âkit Devlette gelir elde ettiğinde bu gelir diğer Devlette vergilendirilebilir; bu vergiden mahsup edilebilir. Mahsup tutarı, söz konusu gelir üzerinden ilk bahsedilen Devletin vergi kanun ve düzenlemelerine göre hesaplanan vergi tutarını aşamayacaktır.

Madde 23

AYRIM YAPILMAMASI

1. Bir Âkit Devlet, diğer Âkit Devletin bir mukimini, kendisi ile bir çifte vergilendirmeyi önleme anlaşması olmayan üçüncü ülke mukiminin vergilemesinden daha fazla veya daha ağır bir vergilemeye tabi tutmayacaktır.

2. 10 uncu maddenin 4 üncü fıkra hükümleri saklı kalmak üzere, diğer Âkit Devlette bir işyerine sahip olan bir Âkit Devlet mukimi, bu işyerine atfedilebilen gelirlerle ilgili olarak o Devlette aynı faaliyette bulunan mukim kişilere veya üçüncü bir Devlet mukimine göre daha ağır bir vergilemeye tabi olmayacaktır.

Madde 24

KARŞILIKLI ANLAŞMA PROSEDÜRÜ

1. Bir Âkit Devlet mukimi, Âkit Devletlerden birinin veya her ikisinin işlemlerinin kendisi için bu Anlaşma hükümlerine uygun düşmeyen sonuçlar yarattığı veya yaratacağı kanaatine vardığında, bu Devletlerin iç mevzuatlarında öngörülen müracaat usullerine bakılmaksızın, durumu mukimi olduğu Devletin yetkili makamına arz edebilir. Söz konusu müracaat, Anlaşma hükümlerine aykırı düşen vergilemenin ilk tebliğini takip eden üç yıl içinde yapılmalıdır. Türkiye yönünden ise, bu Anlaşma hükümlerine aykırı düşen vergilemenin ilk tebliğini takip eden bir yıl içinde yapılmalıdır. Bununla beraber, bu süreç sona erdiğinde, mükellef her halükârda durumu, ilgili vergilendirme dönemini takip eden takvim yılının Ocak ayının birinci gününden itibaren beş yıllık bir süre içinde Türkiye'deki yetkili makama sunabilecektir. İlgili vergilendirme dönemi, bu Anlaşma hükümlerine aykırı işleme konu teşkil eden gelirin elde edildiği yıldır.

2. Sözkonusu yetkili makam, itirazı haklı bulmakla beraber, kendisi tatminkâr bir çözüme ulaşamadığı takdirde, bu Anlaşmaya ters düşen bir vergilemeden kaçınmayı önlemek amacıyla, diğer Âkit Devletin yetkili makamıyla karşılıklı anlaşmaya gayret sarfedecektir.

3. Âkit Devletlerin yetkili makamları, bu Anlaşmanın yorumundan veya uygulamasından kaynaklanan her türlü güçlüğü ve tereddütü karşılıklı anlaşmayla çözmek için gayret göstereceklerdir. Aynı zamanda, Anlaşmada çözüme kavuşturulamamış durumlardan kaynaklanan çifte vergilendirmenin ortadan kaldırılması için de birbirlerine danışabilirler.

4. Âkit Devletlerin yetkili makamları, bundan önceki fıkralarda belirtilen hususlarda anlaşmaya varabilmek için birbirleriyle doğrudan haberleşebilirler. Anlaşmaya varabilmek için sözlü görüş alış-verişi gerekli görüldüğünde, bu görüşme, Âkit Devletlerin yetkili makamlarının temsilcilerinden oluşan bir Komisyon kanalıyla yürütülebilir.

Madde 25

BİLGİ DEĞİŞİMİ

1. Âkit Devletlerin yetkili makamları, bu Anlaşma hükümlerinin yürütülmesi için gerekli olan bilgileri; bunun yanısıra bu Anlaşmayla uyumsuzluk göstermediği sürece, bu Anlaşma kapsamına giren vergilerle ilgili Âkit Devletlerin iç mevzuat hükümlerinin yürütülmesi için gerekli olan bilgileri değişime tabi tutacaklardır. Bir Âkit Devlet tarafından alınan her türlü bilgi, o Devletin kendi iç mevzuatı çerçevesinde elde ettiği bilgiler gibi gizli tutulacak ve yalnızca bu Anlaşmada belirtilen vergilerin tahakkuk veya tahsilatına veya cebri icra ya da cezasına veya bu hususlardaki şikâyet ve itirazlara bakmakla görevli kişi veya makamlara (Adli makamlar ve idari kuruluşlar dahil) verilebilecektir. Bu kişi veya makamlar bu bilgileri yalnızca sözkonusu amaçlar doğrultusunda kullanacaklardır. Bu kişi veya makamlar, sözkonusu bilgileri mahkeme duruşmalarında veya adli kararlar alınırken açıklayabilirler.

2. 1 inci fıkra hükümleri, hiçbir durumda bir Âkit Devleti :

- a) Kendinin veya diğer Âkit Devletin mevzuatına veya idari uygulamalarına uymayacak idari önlemler alma;
 - b) Kendinin veya diğer Âkit Devletin mevzuatı veya normal idari işlemleri çerçevesinde elde edilemeyen bilgileri sunma;
 - c) Herhangi bir ticarî, sınai, meslekî sırrı veya ticarî işlemi aleni hale getiren bilgileri veya aleniyeti kamu düzenine aykırı düşen bilgileri verme
- yükümlülüğü altına sokacak şekilde yorumlanamaz.

Madde 26

DİPLOMAT HÜVİYETİNDEKİ MEMURLAR VE KONSOLOSLUK MEMURLARI

Bu Anlaşma hükümleri, diplomat hüviyetindeki memurlar ve konsolosluk memurlarının uluslararası hukukun genel kuralları ve özel anlaşma hükümleri uyarınca yararlandıkları mali ayrıcalıkları etkilemeyecektir.

Madde 27

YÜRÜRLÜĞE GİRME

1. Bu Anlaşma her bir Âkit Devletin onayına tabi olacaktır.
2. Bu Anlaşma, onay belgelerinin teatisi tarihinde yürürlüğe girecek ve hükümleri :
 - a) Kaynakta tevkif suretiyle alınan vergiler yönünden, 1993 Ocak ayının birinci günü veya daha sonra ödenen veya mahsup edilen tutarlar için;
 - b) Gelir üzerinden alınan diğer vergiler yönünden, 1993 Ocak ayının birinci günü veya daha sonra başlayan vergilendirme dönemlerine ilişkin vergilere uygulanacaktır.
3. Bu maddenin önceki hükümlerine bakılmaksızın, bu Anlaşmanın 5 inci maddesinin 2 nci fıkrasının (g) bendi hükümleri, 1991 Ocak ayının birinci gününden sonra elde edilen gelirler üzerinden alınan vergilere uygulanacaktır.

Madde 28

YÜRÜRLÜKTEN KALKMA

Bu Anlaşma sürekli olarak yürürlükte kalacaktır. Ancak, Âkit Devletlerden her biri onay belgelerinin teatisini takip eden beşinci yıldan itibaren her takvim yılının Haziran ayının otuzuncu günü veya öncesinde diplomatik yollardan yazılı fesih ihbarnamesi vermek suretiyle feshedilebilir. Bu durumda Anlaşma :

- a) Kaynakta tevkif edilen vergi yönünden, ihbarnamenin verildiği yılı izleyen takvim yılının Ocak ayının birinci günü veya daha sonra ödenen veya mahsup edilen tutarlar için;
- b) Gelir üzerinden alınan diğer vergiler yönünden, ihbarnamenin verildiği yılı izleyen takvim yılının Ocak ayının birinci günü veya daha sonra başlayan vergilendirme dönemleri için hüküm ifade etmeyecektir.

Türkçe, Rusça ve İngilizce dillerinde, her üç metin de aynı derecede geçerli olmak üzere 1993 tarihinde düzenlenmiştir. Metinler arasında farklılık olması halinde İngilizce metin geçerli olacaktır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ
ADINA

RUSYA FEDERASYONU
HÜKÜMETİ
ADINA

